

Bilag 16 - Referat af snak med lektor ved UCN act2learn og ph.d. Charlotte Madsen om perspektiver på analysen af skole- og dagtilbudsområdet og den mangfoldige skole

Deltagere: Lene Hvilsom Larsen, Trine Damsgaard, Charlotte Madsen og Sofie Bach

Dato: 10.11.22

Tid: 16.00-17.00

Sted: Terndrup

Charlotte Madsen er ekstern lektor på DPU, Aarhus Universitet og lektor på efter- og videreuddannelsen på Professionshøjskolen UCN. Jeg er oprindeligt uddannet lærer og har været lærer i 10 år på forskellige skoler; først i det almene- og senere i det specialpædagogiske felt. Derefter tog jeg kandidatuddannelsen i pædagogisk psykologi, og senest har jeg lavet ph.d. på DPU om "*Anderledes end de andre? – en analyse af skolevanskeligheder og betingelser for at håndtere forskellighed i skolens hverdagsliv*".

Hvad er du optaget af Charlotte?

Jeg synes det er vigtigt, at man tager det helt brede blik på måden at lave skole. Det ser ud som om der er meget på spil i mange kommuner og børnegruppen, der har det svært, vokser og det er rigtig svært. Nogen tyer til strukturelle indgreb og jeg tror, at man skal tænke stort. Der er flere løsningsmuligheder, hvis man kan tænke bredt. Jeg har fulgt børn i nogle år og set ind i processer, når børn udskilles, det er noget der sker over tid og der er mange faktorer der spiller ind. Jeg tror, det knytter sig meget til problemforståelserne og rammebetingelserne - de betingelser lærerne skal agere i - når stien er smal og mange børn skal være heri, så er der nogle børn, som falder udenfor. Der tænker jeg på nogle processer, hvor man kigger på et barn, men det bliver til mange børn og det forstærker det.

Når stien er smal..

Man har en læringsdagsorden, der sætter nogle betingelser og hvis nogle børn ikke følger med og så kigger man på de enkelte børn og siger, hvad er der galt. Nogle gange tænker jeg ikke nødvendigvis at det er de enkelte børn det er galt med, men de sociale dynamikker og meget mere. Jeg har fulgt en dreng, som er aktiv og prøver at få opmærksomhed, hvor lærerne prøver at styre ham. Når man kigger på det en hel dag, så får han utrolig mange irettesættelser og fra hans blik ligner det jo at han søger anerkendelse og kommer til at forstyrre endnu mere når indsatsen på at få ro på ham skaber mere uro. Man har tendens til at kigge på det enkelte barn som en udfordring, hvor hele forståelsen af problemet blandt personalet går på ham. Hvad handler problemet egentlig om? Man prøver at udpege ham. Men oppe imod lærernes betingelser, for det er også for nemt at pege fingre af dem, men i klassen er der to Aspergers, en med ADHD, to ukrainere, to der er fagligt minimum to årgange efter og mere. Så lærerens undervisning skal ramme rigtig mange forskellige behov, så når man ser de betingelser, som lærerne skal agere under, så er det svært at komme foran. Udskillelsesprocesserne udspiller sig. Der kan være individuelle behov for hjælp, men der kan også være strukturelle og sociale betingelser. Alle kan have andel i dette. Eleverne skaber betingelser for hinanden.

Det er jo landstendenser vi snakker om til en start. Hvad vil være dine bud på, hvad vi skal kigge på og ind og arbejde? Hvordan ville du bygge - hvad ville være væsentligt?

Svært spørgsmål - der kan være mange løsninger. Jeg tænker jo, når I arbejder med PBL, så tænker jeg, at I er på et ret godt spor. Man skal tænke skole og læring både fagligt og socialt bredere. Der er sket noget uheldigt med at man har fået enormt stort pensumpres, så man laver færdighedsbaseret opgaver, og så bliver man testet om man kan det man skal. Hvis man tænker læring på meget mere åbne måder og konstruerer det anderledes, eksperimenterende, undersøgende og det er en helt anden måde at tænke undervisning på. Alle elever har forskellige potentialer, niveauer, udfordringer og meget mere, så hvis man prøver at lave opgaver, hvor man kan bidrage allesammen, så har man skabt mere lige deltagelsesbetingelser. Så måden man skaber deltagelsesmuligheder for alle.

Deltagelsesmuligheder og mindset - hvordan er det og hvordan kan vi klæde fagpersonalet anderledes på ift. den opgave, som de står med?

Ja. Man har glemt de didaktiske kreativiteter eller det er trukket i baggrunden. Deltagelsesmuligheder er noget man kan skabe. Det kan man mange steder både fagligt og socialt, men med blik for dem der har anderledes forudsætninger.

Vi vil måske opleve lærer der siger ift. PBL er...

Hvis man laver PBL, der er åbnet, så skaber man udfordringer for elever, der har brug for strukturer. Så hvordan kan man gøre begge dele - man har forskellige behov for, hvordan man kan navigere i opgaverne.

Jeg bliver nysgerrig på rammevilkår. Vi skal finde ud af hvordan - hvad betyder det så. Har du gjort dig erfaringer med når vi arbejder med rammevilkår i sådan en kontekst her? Når man har en lærer en klasse i en time, hvordan tænker vi det mere kreativt? Hvad er det for nogle benspænd vi skal gøre?

Det er jo ikke simpelt. Problemforståelse kræver noget vedholdenhed. Når man først har fastlåst sig i en tankegang, bliver det svært, men at kunne flytte på den eller være nysgerrig så kan man noget mere. Når problemforståelsen har låst sig fast, så kan de næsten blive provokeret af at tænke på noget andet. Man kan næsten ikke overlade det til dem selv.

Vi kunne måske lege med vores specialområdet fordi de har brugt supervision i alle timer - hvorfor er det kun til enkelte? Alicare. mere systematik i supervision i samtlige teams?

Jeg tror, man skal meget tæt på de processer der sker. Men dem, der er åbne, flytter sig næsten af sig selv, men dem der sidder fast har svært ved at løsrive sig i refleksionsprocesser. Både lærere og forældre. Men får man flyttet med enkelte sager, så tror jeg det vil åbne op. Det ligger måske også nogle gange i måden man organiserer skoler på.

Jeg har kigget på hverdagsprocesserne i gruppearbejde, håndsoprækning med mere og der sker så mange udskillelsesprocesser, som lærerne ikke er klar over. Noget helt banalt som gruppearbejde og der sker alt muligt i de processer, hvor nogle bliver positioneret, som dem ingen sætter sig til.

Når lærerne har svært ved nogle klasser, får tit en mere stram spørgsmåls-svarlogik og det stiller bestemte deltagelsesbetingelser og der er mange elever der falder fra i det med mere, som man ikke helt har blik for, når man kører undervisningen. Helt almindelige undervisningsgreb kan være med til at skabe udfordringer.

Howdan arbejder vi så bedst med at arbejde i det? Du snakker supervision og at man ikke får øje på sig selv - er supervision så helt ude i lokale?

Ja, men det kan også være to lærer der indimellem. PPR eller ressourcepersoner som kunne komme? Det tænker jeg vil være oplagt. Jeg er optaget af didaktisk kreativt.

Jeg ved lærerne forsøger, men det er fattigt undervisning, som jeg har set. Det er de samme logikker, gentagelser mm. så det er snævert. Måden man er god elev, fungerer ind i de logikker. Her tænker jeg at man kan bryde op. Jeg vil ikke udstille lærerne, fordi de gør rigtig meget også ift. de krav de er oppe imod. Lærerne prøver med gruppearbejde og projekter, men så skrider tiden for dem og det er et kæmpe paradoks, for så er der sat forkerte mål op. De kan ikke nå stoffet

Det er blandt andet det PBL kan - det kan forstyrre og jeg tænker det er en rigtig god forstyrrelse.

Du taler om social koordinering, kan du ikke sætte lidt flere ord på det?

Ja, hvis vi bare kigger på det traditionelle skema, så sker der rigtig mange skift for eleverne. Og derudover er der skift af lokaler, lærer mm. Mange lærer siger at det er utilfredsstillende med den her undervisning og vil gerne mere kreative løsninger, men føler at tiden skrider.

Rammevilkår - udover supervision - noget der kan være på, er hvor mange voksne skal der være og sådan - er der noget du har set som virker godt?

Jeg har været ude i klasselokalerne og observere og ser også mange ting som har fungeret godt, det er de situationer, hvor de arbejder mere med fleksible løsninger eksempelvis med holdopdeling, interesseopdeling, flydende årgange og sådan. Jeg oplever også, at lærerne gerne vil det.

Jeg bliver optaget af, at man altid tale om specialklasser for de elever, som kan have behov, hvad hvis man tænkte mere på fleksible løsninger, så de ikke skal i k-klasse, eller delta-klasse og sådan. De skal jo have forskellige udfordringer. Men lærerne tror at de skal individualisere undervisningen og hvis de har 28 enkelt elever, så kortslutter tingene. De politiske udmeldinger om eks. ordblindhed og høj betagethed, så man kan målrette undervisninger efter enkelte. Det skal alle 28 og det kan man ikke. Den umulighed der bliver født i det og understøtter hele individualisering - der er en strukturel udfordring. Hvordan tager man det ud og tænker læringsmiljøer og læringsfællesskaber.

Jeg har siddet meget i indskolingen. Der er sket noget i skoletempoet med tidlig start, læse i 1. klasse og alle mulige forventninger. Da jeg startede for 25 år siden, sagde man, at man skal kunne læse i 3. klasse og det gør noget med målsætningen i 1. klasse. Engang var det helt fint og det pres smaller det hele ind. Så er vi tilbage til den smalle sti. Vi taler nogle gange om de der drenge, for de er på overarbejde, måske de kunne have ventet. Der er sket noget i fagligheden og den øget faglighed som skaber...

er vi blevet dygtigere af det?

Ja, det er i hvert fald en relevant diskussion. Jeg tænker, at det er meget, vi forlanger af de små børn og jeg kan næsten ikke selv klare det. Der er så kort snor til, hvornår man begynder at falde udenfor.

Gør det i virkeligheden sig gældende helt nede i børnehaven?

Jeg tror det vokser nedad. Man kigger jo ned i børnehaven om de kan klare at starte i skole og alt muligt. Det trækker ned, at man skal gøres parat og hele vejen op og det udskiller, når man ikke kan følge med.

Der er virkelig mange børn, der sidder og gør meget for at gøre det godt. Jeg tror ikke, de lærer mere af det. Jeg hørte lærer, der til efterårsferien snakkede om elever, der var bagud og jeg tænkte "okay vi har været i gang i to måneder". Man knækker ting på forskelligt tempo, men man skal følge samme målsætninger.

Jeg tror, der skal arbejdes med kultur og mindset, men også andre greb. Når vi siger rammebetingelser, så er det jo fordi, at det har betydning. Men at få øje på det har betydning, for det pres det lægger på skolerne og lærerne.